

UREDBA (EU) 2019/941 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
od 5. lipnja 2019.
o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije¹

Uključena i prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice 2021/13/MC-EnC² od 30. studenog 2021. kojom se mijenja Aneks I. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice i uključuju Direktiva (EU) 2019/944 i Uredba (EU) 2019/941 u pravni okvir Energetske zajednice.³

POGLAVLJE I.
OPĆE ODREDBE

Članak 1.
Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju pravila za suradnju među **Ugovornim stranama** s ciljem sprečavanja elektroenergetskih kriza, pripremanja za njih i upravljanja njima u duhu solidarnosti i transparentnosti i uz potpuno pridržavanje zahtjeva konkurentnog unutarnjeg tržišta električne energije.

Članak 2.
Definicije

Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) “sigurnost opskrbe električnom energijom” znači sposobnost elektroenergetskog sustava da jamči opskrbu kupaca električnom energijom s jasno utvrđenom razinom usluge koju određuju predmetne **Ugovorne strane**;
- (2) “operator prijenosnog sustava” znači operator prijenosnog sustava kako je definiran članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2019/944, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.**;
- (3) “distribucija” znači distribucija kako je definirana u članku 2. točki 28. Direktive (EU) 2019/944, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.**;
- (4) “prekogраниčni tok” znači prekogраниčni tok kako je definiran u članku 2. točki 3. Uredbe (EU) 2019/943, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC**;
- (5) “prekozonski kapacitet” znači sposobnost međusobno povezanog sustava da prihvati prijenos energije između zona nadmetanja;
- (6) “kupac” znači kupac kako je definiran u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2019/944, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.**;
- (7) “operator distribucijskog sustava” znači operator distribucijskog sustava kako je definiran u članku 2. točki 29. Direktive (EU) 2019/944, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.**;

¹ Prilagođeni naslov Uredbe odgovara članku 1. stavku 2. Odluke Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC.

² Odluka 2021/13/MC-EnC izmijenjena je i dopunjena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC od 15. prosinca 2022, čiji se članak 11. stavak 64. odnosi na članak 5. Odluke 2021/13/MC-EnC, kojim se vrše prilagođenja Uredbe (EU) 2019/941.

³ Prilagodbe donesene Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC istaknute su **plavom bojom**.

- (8) “proizvodnja” znači proizvodnja kako je definirana u članku 2. točki 37. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.;
- (9) “elektroenergetska kriza” znači postojeća ili neminovna situacija znatne nestašice električne energije, kako su to utvrdile Ugovorne strane i opisale u svojim planovima pripravnosti na rizike, ili nemogućnosti isporuke električne energije kupcima;
- (10) “istodobna elektroenergetska kriza” znači elektroenergetska kriza koja pogađa istodobno više od jedne Ugovorne strane;
- (11) “nadležno tijelo” znači nacionalno vladino tijelo ili regulatorno tijelo koje je imenovala Ugovorna strana u skladu s člankom 3.;
- (12) “regulatorna tijela” znači regulatorna tijela iz članka 57. stavka 1. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.;
- (13) “krizni koordinator” znači osoba, skupina osoba, tim sastavljen od relevantnih nacionalnih upravitelja elektroenergetskim krizama ili institucija sa zadaćom djelovanja kao kontaktna točka i koordiniranja protoka informacija tijekom elektroenergetske krize;
- (14) “netržišna mjera” znači bilo koja mjera na strani ponude ili potražnje koja odstupa od tržišnih pravila ili komercijalnih sporazuma uvedena u cilju ublažavanja elektroenergetske krize;” proizvođač” znači proizvođač kako je definiran u članku 2. točki 38. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.;
- (15) “proizvođač” znači proizvođač kako je definiran u članku 2. točki 38. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.;
- (16) “regija” znači skupina Ugovornih strana čiji operatori prijenosnog sustava dijele isti regionalni koordinacijski centar kako je navedeno u Prilogu IV. Uredbi (EU) 2019/943, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC;
- (17) “podskupina” znači skupina Ugovornih strana unutar neke regije koje imaju tehničke mogućnosti da jedna drugoj pruže pomoć u skladu s člankom 15.;
- (18) “rano upozorenje” znači pružanje konkretnih, ozbiljnih i pouzdanih informacija kojima se ukazuju na to da bi moglo doći do događaja koji će vjerojatno rezultirati znatnim pogoršanjem situacije opskrbe električnom energijom i stoga vjerojatno dovesti do elektroenergetske krize;
- (19) “prijenos” znači prijenos kako je definiran u članku 2. točki 34. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.;
- (20) “elektroenergetsko poduzeće” znači elektroenergetsko poduzeće kako je definirano u članku 2. točki 52. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.;
- (21) “dodjela kapaciteta” znači dodjela prekozonskog kapaciteta;
- (22) “energija iz obnovljivih izvora” znači energija iz obnovljivih izvora ili obnovljiva energija kako je definirana u članku 2. točki 31. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC od 30. studenog 2021.;
- (23) “Koordinacijska skupina za sigurnost opskrbe” je skupina formirana Postupovnim aktom 2008/02/MC-EnC od 11. studenog 2008., izmijenjenim Postupovnim aktom 2021/03/MC-EnC od 30. studenog 2021.

Članak 3.
Nadležno tijelo

1. Što je prije moguće, a najkasnije do 5. siječnja 2023., svaka Ugovorna strana određuje nacionalno vladino ili regulatorno tijelo kao svoje nadležno tijelo. Nadležna tijela odgovorna su za provođenje zadaća predviđenih ovom Uredbom te međusobno surađuju u svrhu njihove provedbe. Prema potrebi, sve dok se ne imenuje nadležno tijelo, zadaće nadležnog tijela u skladu s ovom Uredbom provode nacionalni subjekti nadležni za sigurnost opskrbe električnom energijom.
2. Ugovorne strane bez odgode obavješćuju Tajništvo Energetske zajednice i Koordinacijsku skupinu za sigurnost opskrbe o nazivu i podacima za kontakt svojih nadležnih tijela i o svim promjenama u njihovih naziva i podataka za kontakt te objavljuju te informacije.
3. Ugovorne strane mogu nadležnom tijelu dopustiti da operativne zadaće povezane s planiranjem pripravnosti na rizike i upravljanjem rizicima utvrđene u ovoj Uredbi delegira drugim tijelima. Delegirane zadaće obavljaju se pod nadzorom nadležnog tijela i navode u planu pripravnosti na rizike, u skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (b).

POGLAVLJE II.
PROCJENA RIZIKA

Članak 4.
Procjena rizika za sigurnost opskrbe električnom energijom

Svako nadležno tijelo osigurava da se svi relevantni rizici koji se odnose na sigurnost opskrbe električnom energijom procjenjuju u skladu s pravilima utvrđenima ovom Uredbom i <...> Uredbom (EU) 2019/943, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC. Ono u tu svrhu surađuje s operatorima prijenosnih sustava, operatorima distribucijskih sustava, regulatornim tijelima, ENTSO-om za električnu energiju, regionalnim koordinacijskim centrima i drugim relevantnim dionicima, ovisno o potrebi.

Članak 5.
Metodologija za utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija

<...>⁴

Članak 6.
Utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija

1. Na temelju identificiranih regionalnih kriznih scenarija prema članku 6. Uredbe (EU) 2019/941, u roku od 6 mjeseci od usvajanja Odluke Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC, ENTSO za električnu energiju, na temelju metodologije razvijene u skladu sa člankom 5. Uredbe (EU) 2019/941 i u suradnji sa Koordinacijskom skupinom za sigurnost opskrbe, nadležnim tijelima i regulatornim tijelima, identificira najrelevantniji krizni scenario u opskrbi električnom energijom za svaku regiju.
2. ENTSO za električnu energiju podnosi regionalne elektroenergetske krizne scenarije relevantnim operatorima prijenosnih sustava, regionalnim koordinacijskim centrima, nadležnim

⁴ <...> označava tekst Uredbe EU koji nije primjenjiv u Ugovornim stranama Energetske zajednice (za relevantne dijelove teksta vidjeti članak 5. Odluke Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC).

tijelima i regulatornim tijelima Ugovornih strana te Koordinacijskoj skupini za sigurnost opskrbe. Koordinacijska skupina za sigurnost opskrbe može preporučiti izmjene.

3. ENTSO za električnu energiju ažurira regionalne elektroenergetske krizne scenarije kada ažurira regionalne krizne scenarije u skladu sa člankom 6(3) Uredbe (EU) 2019/941.

Članak 7.

Utvrđivanje nacionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija

1. U roku od četiri mjeseca od utvrđivanja regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija u skladu s člankom 6. stavkom 1. nadležno tijelo utvrđuje najrelevantnije nacionalne elektroenergetske krizne scenarije.

2. Pri utvrđivanju nacionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija nadležno tijelo savjetuje se s operatorima prijenosnih sustava, operatorima distribucijskih sustava koje nadležno tijelo smatra relevantnima, relevantnim proizvođačima ili njihovim predstavničkim tijelima i regulatornim tijelima kad ona nisu nadležno tijelo.

3. Nacionalni elektroenergetski krizni scenariji utvrđuju se barem na temelju rizika navedenih u članku 5. stavku 2. Uredbe (EU) 2019/941 i usklađeni su s regionalnim elektroenergetskim kriznim scenarijima utvrđenima u skladu s člankom 6. stavkom 1. Ugovorne strane ažuriraju nacionalne elektroenergetske krizne scenarije svake četiri godine, osim kad okolnosti zahtijevaju češće ažuriranje.

4. U roku od četiri mjeseca od utvrđivanja regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija u skladu s člankom 6. stavkom 1. Ugovorne strane obavješćuju Koordinacijsku skupinu za sigurnost opskrbe i Tajništvo Energetske zajednice o svojim procjenama rizika u odnosu na vlasništvo nad infrastrukturom važnom za sigurnost opskrbe električnom energijom i o svim mjerama poduzetima za sprečavanje ili ublažavanje takvih rizika, uz naznaku o tome zašto te mjere smatraju nužnima i proporcionalnima.

Članak 8.

Metodologija za procjene kratkoročne i sezonske adekvatnosti

<...>

Članak 9.

Procjene kratkoročne i sezonske adekvatnosti

1. Sve procjene kratkoročne adekvatnosti, neovisno o tome izvršavaju li se na nacionalnoj ili regionalnoj razini <...>, provode se u skladu s metodologijom izrađenom na temelju članka 8. Uredbe (EU) 2019/941.

2. ENTSO za električnu energiju izrađuje procjene sezonske adekvatnosti na temelju metodologije izrađene u skladu s člankom 8. Rezultate za procjene zimske adekvatnosti objavljuje svake godine najkasnije do 1. prosinca, a za procjene ljetne adekvatnosti svake godine do 1. lipnja. Zadaće koje se odnose na izradu procjena adekvatnosti može delegirati regionalnim koordinacijskim centrima. Procjene adekvatnosti predstavlja Koordinacijskoj skupini za sigurnost opskrbe koja može dati preporuke kad je to prikladno.

3. Regionalni koordinacijski centri provode procjene adekvatnosti za tjedan dana unaprijed do barem dana unaprijed u skladu s Uredbom (EU) 2017/1485, a na temelju metodologije donesene u skladu s člankom 8. ove Uredbe.

POGLAVLJE III.
PLANOVI PRIPRAVNOSTI NA RIZIKE

Članak 10.

Utvrđivanje planova pripravnosti na rizike

1. Na temelju regionalnih i nacionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija utvrđenih u skladu s člancima 6. i 7. nadležno tijelo svake **Ugovorne strane** utvrđuje plan pripravnosti na rizike nakon savjetovanja s operatorima distribucijskih sustava koje nadležno tijelo smatra relevantnima, operatorima prijenosnih sustava, relevantnim proizvođačima ili njihovim predstavničkim tijelima, elektroenergetskim poduzećima i poduzećima koja se bave prirodnim plinom, relevantnim organizacijama koje predstavljaju interese industrijskih i neindustrijskih kupaca električne energije i regulatornim tijelima kad ona nisu nadležno tijelo.
2. Plan pripravnosti na rizik sastoji se od nacionalnih, regionalnih i, kada je to primjenjivo, bilateralnih mjera kao što je utvrđeno člancima 11. i 12. U skladu s člankom 16., sve mjere koje se planiraju ili poduzimaju radi sprečavanja elektroenergetskih kriza, pripremanja za njih ili njihova ublažavanja moraju biti u potpunosti u skladu s pravilima koja se primjenjuju na unutarnje tržište električne energije i rad sustava. Te mjere moraju biti jasno utvrđene, transparentne, proporcionalne i nediskriminirajuće.
3. Planovi pripravnosti na rizike izrađuju se u skladu s člancima 11. i 12. te u skladu s predloškom navedenim u Prilogu. Ako je to potrebno **Ugovorne strane** mogu u planove pripravnosti na rizike uključiti dodatne informacije.
4. Kako bi se zajamčila dosljednost planova pripravnosti na rizike, prije donošenja svojih planova pripravnosti na rizike nadležna tijela podnose nacрте planove radi savjetovanja nadležnim tijelima relevantnih **Ugovornih strana** u regiji i, ako nisu u istoj regiji, nadležnim tijelima izravno povezanih **Ugovornih strana**, te **Koordinacijskoj skupini za sigurnost opskrbe**.
5. U roku od šest mjeseci od zaprimanja nacрта planova pripravnosti na rizike nadležna tijela iz stavka 4. i **Koordinacijska skupina za sigurnost opskrbe** mogu donijeti preporuke u vezi s nacrtom planova podnesenih u skladu sa stavkom 4.
6. U roku od devet mjeseci od podnošenja svojih nacрта planova dotična nadležna tijela donose planove pripravnosti na rizike, uzimajući u obzir rezultate savjetovanja u skladu sa stavkom 4. i sve preporuke donesene u skladu sa stavkom 5. Planove pripravnosti na rizike bez odgode priopćuju **Tajništvu Energetske zajednice**.
7. Nadležna tijela i **Tajništvo Energetske zajednice** objavljuju planove pripravnosti na rizike na svojim internetskim stranicama, osiguravajući pritom povjerljivost osjetljivih informacija, ponajprije informacija o mjerama koje se odnose na sprečavanje ili ublažavanje posljedica zlonamjernih napada. Zaštita povjerljivosti osjetljivih informacija temelji se na načelima određenima u skladu s člankom 19.
8. Nadležna tijela donose i objavljuju svoj prvi plan pripravnosti na rizike do 5. siječnja 2025. Nakon toga ih ažuriraju svake četiri godine, osim kad okolnosti zahtijevaju češće ažuriranje.

Članak 11.

Sadržaj plana pripravnosti na rizike s obzirom na nacionalne mjere

1. Planom pripravnosti na rizike svake **Ugovorne strane** utvrđuju se sve nacionalne mjere koje se planiraju ili poduzimaju za sprečavanje elektroenergetskih kriza, pripremanje za njih i njihovo ublažavanje, kao što je utvrđeno člancima 6. i 7. U tom se planu mora barem:

- (a) iznijeti sažetak elektroenergetskih kriznih scenarija utvrđenih za odgovarajuće **Ugovorne strane** i regiju u skladu s postupkom utvrđenim u člancima 6. i 7.;
- (b) utvrditi uloga i odgovornosti nadležnog tijela i opisati koje su zadaće, ako takvih ima, delegirane drugim tijelima;
- (c) opisati nacionalne mjere izrađene za sprečavanje elektroenergetskih kriznih scenarija utvrđenih na temelju članka 6. i 7. ili pripremu za njih;
- (d) imenovati nacionalni krizni koordinator te utvrditi njegove zadaće;
- (e) utvrditi detaljne postupke kojih se treba pridržavati u elektroenergetskim krizama, uključujući odgovarajuće planove protoka informacija;
- (f) utvrditi doprinos tržišnih mjera u rješavanju elektroenergetskih kriza, osobito mjera na strani potražnje i na strani ponude;
- (g) utvrditi moguće netržišne mjere koje treba provesti tijekom elektroenergetskih kriza, posebno utvrđujući okolnosti u kojima se te mjere aktiviraju, uvjete i postupke za njihovu provedbu i navesti na koji su način u skladu sa zahtjevima utvrđenima člankom 16. i s regionalnim i bilateralnim mjerama;
- (h) predvidjeti okvir za ručno smanjenje opterećenja, uz navođenje okolnosti u kojima se opterećenje raspoređuje i, u pogledu javne i osobne sigurnosti, navođenje onih kategorija korisnika električne energije koje imaju pravo, u skladu s nacionalnim pravom, na posebnu zaštitu od isključivanja navodeći razloge koji opravdavaju takvu zaštitu, uz pojašnjenje načina na koji operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava **Ugovornih strana** trebaju smanjiti potrošnju;
- (i) opisati mehanizme koji se upotrebljavaju za obavještanje javnosti o elektroenergetskim krizama;
- (j) opisati nacionalne mjere potrebne za provedbu i primjenu regionalnih i, kada je to primjenjivo, bilateralnih mjera dogovorenih u skladu s člankom 12.;
- (k) obuhvatiti informacije o povezanim i nužnim planovima za razvoj buduće mreže kojima će se doprinijeti prevladavanju posljedica utvrđenih elektroenergetskih kriznih scenarija.

2. Nacionalnim mjerama u potpunosti se u obzir uzimaju regionalne i, kada je to primjenjivo, bilateralne mjere dogovorene u skladu s člankom 12. i njima se ne ugrožava operativna sigurnost prijenosnog sustava ni sigurnost opskrbe električnom energijom drugih **Ugovornih strana**.

Članak 12.

Sadržaj plana pripravnosti na rizike za regionalne i bilateralne mjere

1. Osim nacionalnih mjera navedenih u članku 11. plan pripravnosti na rizike svake **Ugovorne strane** uključuje regionalne i, kada je to primjenjivo, bilateralne mjere kojima se osigurava pravilno sprječavanje elektroenergetskih kriza s prekograničnim učinkom i upravljanje njima. Regionalne mjere dogovaraju **Ugovorne strane** dotične regije koje imaju tehničke mogućnosti za uzajamno pružanje pomoći u skladu s člankom 15. U tu svrhu **Ugovorne strane** mogu stvoriti i podskupine unutar određene regije. Bilateralne mjere dogovaraju **Ugovorne strane** koje su izravno povezane, ali nisu dio iste regije. **Ugovorne strane** osiguravaju međusobnu usklađenost regionalnih i bilateralnih mjera. Regionalne i bilateralne mjere uključuju barem sljedeće:

- (a) određivanje kriznog koordinatora;
- (b) mehanizme za razmjenu informacija i suradnju;

- (c) koordinirane mjere za ublažavanje učinka elektroenergetske krize, uključujući i slučajeve istodobnih elektroenergetskih kriza, za potrebe pomoći u skladu s člankom 15.;
- (d) postupke za provođenje godišnjih ili dvogodišnjih testiranja planova pripravnosti na rizike;
- (e) pokretačke mehanizme za netržišne mjere koje se pokreću u skladu s člankom 16. stavkom 2.

2. Dotične **Ugovorne strane** dogovaraju regionalne i bilateralne mjere koje se uključuju u plan pripravnosti na rizike, nakon savjetovanja s relevantnim regionalnim koordinacijskim centrima. **Tajništvo Energetske zajednice** može imati posredničku ulogu u pripremi sporazuma o regionalnim i bilateralnim mjerama. **Tajništvo Energetske zajednice** može od **Regulatornog odbora Energetske zajednice** i ENTSO-a za električnu energiju zatražiti da pruže tehničku pomoć **Ugovornim stranama** u cilju olakšavanja postizanja takvog sporazuma. Najmanje osam mjeseci prije isteka roka za donošenje ili ažuriranje plana pripravnosti na rizike nadležna tijela obavješćuju **Koordinacijsku skupinu za sigurnost opskrbe** o postignutim sporazumima. Ako **Ugovorne strane** ne uspiju postići sporazum, dotična nadležna tijela obavješćuju **Tajništvo Energetske zajednice** o razlozima njegova nepostizanja. U takvom slučaju **Tajništvo Energetske zajednice** predlaže mjere koje uključuju mehanizam suradnje **između Ugovornih strana** za postizanje sporazuma o regionalnim i bilateralnim mjerama.

3. Uz sudjelovanje relevantnih dionika, nadležna tijela **Ugovornih strana** svake regije periodično testiraju djelotvornost postupaka osmišljenih u okviru planova pripravnosti na rizike radi sprečavanja elektroenergetskih kriza, uključujući mehanizme iz stavka 1. točke (b) i provode dvogodišnje simulacije elektroenergetskih kriza, u okviru kojih osobito testiraju te mehanizme.

Članak 13.

Procjena planova pripravnosti na rizike **Tajništva Energetske zajednice**

1. U roku od četiri mjeseca otkad mu nadležno tijelo dostavi doneseni plan pripravnosti na rizike, **Tajništvo Energetske zajednice** mora procijeniti plan uzimajući propisno u obzir stajališta **Koordinacijske skupine za sigurnost opskrbe**.

2. **Tajništvo Energetske zajednice**, nakon savjetovanja s **Koordinacijskom skupinom za sigurnost opskrbe**, izdaje neobvezujuće mišljenje u kojem iznosi detaljne razloge i podnosi ih nadležnom tijelu uz preporuku da preispita plan pripravnosti na rizike ako plan:

- (a) nije djelotvoran u ublažavanju rizika utvrđenih u elektroenergetskim kriznim scenarijima;
- (b) nije dosljedan s utvrđenim elektroenergetskim kriznim scenarijima ili planovima pripravnosti na rizike druge **Ugovorne strane**;
- (c) nije u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 10. stavku 2.;
- (d) uspostavlja mjere koje će vjerojatno dovesti u pitanje sigurnost opskrbe električnom energijom drugih **Ugovornih strana**;
- (e) na nepropisan način narušava tržišno natjecanje ili djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta; ili
- (f) nije u skladu s odredbama ove Uredbe ili drugim odredbama prava **Energetske zajednice**.

3. U roku od tri mjeseca od zaprimanja mišljenja **Tajništva Energetske zajednice** iz stavka 2. dotično nadležno tijelo u potpunosti uzima u obzir preporuku **Tajništva Energetske zajednice** i dostavlja izmijenjeni plan pripremljenosti za rizike **Tajništvu Energetske zajednice** ili obavješćuje **Tajništvo Energetske zajednice** o razlozima zbog kojih se ne slaže s preporukom.

4. U slučaju da se nadležno tijelo usprotivi preporuci [Tajništva Energetske zajednice](#), [Tajništvo Energetske zajednice](#) može u roku od četiri mjeseca od zaprimanja obavijesti nadležnog tijela o razlozima zbog kojih se ono ne slaže s preporukom povući svoju preporuku ili dogovoriti sastanak s nadležnim tijelom i, ako [Tajništvo Energetske zajednice](#) to smatra potrebnim, s [Koordinacijskom skupinom za sigurnost opskrbe](#) radi razmatranja tog pitanja. [Tajništvo Energetske zajednice](#) navodi detaljne razloge zbog kojih traži izmjene plana pripravnosti na rizike. Ako se konačno stajalište dotičnog nadležnog tijela razlikuje od detaljnih razloga [Tajništva Energetske zajednice](#), to nadležno tijelo [Tajništvu Energetske zajednice](#), u roku od dva mjeseca od zaprimanja detaljnog obrazloženja [Tajništva Energetske zajednice](#), dostavlja razloge svojeg stajališta.

POGLAVLJE IV. **UPRAVLJANJE ELEKTROENERGETSKIM KRIZAMA**

Članak 14.

Rano upozorenje i proglašavanje elektroenergetske krize

1. Ako procjene sezonske adekvatnosti ili drugi kvalificirani izvor pružaju konkretne, ozbiljne i pouzdane informacije o mogućoj elektroenergetskoj krizi u nekoj uugggovornoj strani, nadležno tijelo te [Ugovorne strane](#) bez nepotrebne odgode podnosi rano upozorenje [Tajništvu Energetske zajednice](#), nadležnim tijelima [Ugovornih strana](#) u istoj regiji te, ako nisu u istoj regiji, nadležnim tijelima izravno povezanih [Ugovornih strana](#). Dotično nadležno tijelo također dostavlja informacije o uzrocima moguće elektroenergetske krize, o mjerama koje se planiraju ili su poduzete za sprečavanje elektroenergetske krize i o mogućoj potrebi za pomoć drugih [Ugovornih strana](#). Te informacije uključuju moguće učinke mjera na [susjedno](#) tržište električne energije. [Tajništvo Energetske zajednice](#) te informacije dostavlja [Koordinacijskoj skupini za sigurnost opskrbe](#).
2. U slučajevima suočenosti s elektroenergetskom krizom nadležno tijelo, nakon savjetovanja s dotičnim operatorom prijenosnih sustava, proglašava elektroenergetsku krizu i bez nepotrebne odgode obavješćuje nadležna tijela [Ugovornih strana](#) u istoj regiji te, ako nisu u istoj regiji, nadležna tijela izravno povezanih [Ugovornih strana](#) i [Tajništvo Energetske zajednice](#). Te informacije uključuju razloge pogoršanja situacije opskrbe električnom energijom, razloge proglašenja elektroenergetske krize, planirane ili poduzete mjere za ublažavanje i moguću potrebu za pomoći drugih [Ugovornih strana](#).
3. Ako se procijeni da su informacije dostavljene u skladu sa stavkom 1. ili 2. nedovoljne, [Tajništvo Energetske zajednice](#), [Koordinacijska skupina za sigurnost opskrbe](#) ili nadležno tijelo [Ugovornih strana](#) u istoj regiji te, ako nisu u istoj regiji, nadležna tijela izravno povezanih [Ugovornih strana](#) mogu od [Ugovorne strane](#) koja je proglasila elektroenergetsku krizu zatražiti dodatne informacije.
4. Ako nadležno tijelo podnese rano upozorenje ili proglasi elektroenergetsku krizu, mjere utvrđene planom pripremljenosti za rizike provode se u najvećoj mogućoj mjeri.

Članak 15.

Suradnja i pomoć između Ugovornih strana

1. [Ugovorne strane](#) postupaju i surađuju u duhu solidarnosti u cilju sprečavanja elektroenergetskih kriza ili upravljanja njima.
2. Ako raspolažu potrebnim tehničkim mogućnostima [Ugovorne strane](#) jedna drugoj nude pomoć putem regionalnih ili bilateralnih mjera dogovorenih u skladu s ovim člankom i člankom

12. prije ponude te pomoći. U tu svrhu i s ciljem zaštite javne i osobne sigurnosti **Ugovorne strane** dogovaraju se o regionalnim ili bilateralnim mjerama po svojem izboru kako bi električnu energiju isporučile na koordiniran način.

3. **Ugovorne strane** dogovaraju se o potrebnim tehničkim, pravnim ili financijskim aranžmanima za provedbu regionalnih ili bilateralnih mjera prije ponude pomoći. U takvim se aranžmanima, među ostalim, navode maksimalne količine električne energije koje treba isporučiti na regionalnoj ili bilateralnoj razini, pokretači pomoći i suspenzije pomoći, načini na koje će električna energija biti isporučena i odredbe o pravičnoj naknadi troškova među **Ugovornim stranama** u skladu sa stavcima 4., 5. i 6.

4. Pomoć podliježe prethodnom sporazumu između dotičnih **Ugovornih strana** u odnosu na poštenu naknadu troškova, što obuhvaća barem sljedeće:

(a) troškove električne energije dostavljene na područje **Ugovorne strane** koja traži pomoć i povezane troškove prijenosa; i

(b) bilo koje druge razumne troškove koji su nastali **Ugovornoj strani** koja pruža pomoć, uključujući u pogledu naknade za pomoć koja je pripremljena, ali nije aktivirana i za troškove koji su rezultat sudskih postupaka, arbitražnih postupaka ili sličnih postupaka i nagodbi.

5. Pravična naknada na temelju stavka 4. obuhvaća, među ostalim, sve razumne troškove **Ugovorne strane** koja pruža pomoć nastale obvezom plaćanja naknade troškova na temelju temeljnih prava zajamčenih pravom **Energetske zajednice** te na temelju primjenjivih međunarodnih obveza pri provedbi odredaba o pomoći iz ove Uredbe i daljnje opravdane troškove nastale plaćanjem naknade u skladu s nacionalnim pravilima o naknadi.

6. **Ugovorna strana** koja je zatražila pomoć bez odgode plaća pravičnu naknadu **Ugovornoj strani** koja pruža pomoć ili osigurava da ona bez odgode bude plaćena. **Preporuka Komisije 2020/775 se primjenjuje kao neobvezujuća smjernica.**

7. <...>

8. U slučaju elektroenergetske krize pri kojoj se **Ugovorne strane** nisu još dogovorile o regionalnim ili bilateralnim mjerama te tehničkim, pravnim i financijskim aranžmanima na temelju ovog članka, **Ugovorne strane** dogovaraju se o *ad hoc* mjerama i aranžmanima kako bi primijenile ovaj članak, među ostalim u pogledu pravične naknade iz stavaka 4., 5. i 6. Ako **Ugovorna strana** traži pomoć prije dogovora o takvim *ad hoc* mjerama i aranžmanima, ona nastoji prije primanja pomoći platiti poštenu naknadu troškova u skladu s člancima 4., 5. i 6.

9. **Ugovorne strane** jamče da se odredbe ove Uredbe o pomoći provode u skladu s **Ugovorom o uspostavi Energetske zajednice** <...> i drugim primjenjivim međunarodnim obvezama. U tu svrhu poduzimaju potrebne mjere.

Članak 16.

Pridržavanje tržišnih pravila

1. Mjere koje se poduzimaju radi sprečavanja ili ublažavanja elektroenergetskih kriza u potpunosti se provode pridržavajući se pravila koja se primjenjuju na unutarnje tržište električne energije i rad sustava.

2. Netržišne mjere pokreću se u elektroenergetskoj krizi samo kao zadnji izbor ako su iscrpljene sve mogućnosti koje proizlaze iz tržišnih mjera ili ako je očito da tržišne mjere same po sebi nisu dovoljne za sprečavanje daljnjeg pogoršanja situacije opskrbe električnom energijom. Netržišnim se mjerama ne smije neopravdano narušavati tržišno natjecanje ni djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije. Te mjere moraju biti nužne,

proporcionalne, nediskriminirajuće i privremene. Nadležno tijelo obavještava relevantne dionike u svojoj [Ugovornoj strani](#) o primjeni eventualnih netržišnih mjera.

3. Ograničavanje transakcija, uključujući ograničavanje već dodijeljenog prekozonskog kapaciteta, ograničavanje u pružanju prekozonskog kapaciteta za dodjelu kapaciteta ili ograničavanje u dostavljanju rasporeda pokreće se isključivo u skladu s člankom 16. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/943, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC.

POGLAVLJE V. **EVALUACIJA I PRAĆENJE**

Članak 17. **Ex post evaluacija**

1. Što je prije moguće, a najkasnije tri mjeseca nakon završetka elektroenergetske krize, nadležno tijelo [Ugovorne strane](#) koje je proglasilo elektroenergetsku krizu, nakon savjetovanja s regulatornim tijelom kada regulatorno tijelo nije nadležno tijelo, podnosi [Koordinacijskoj skupini za sigurnost opskrbe](#) i [Tajništvu Energetske zajednice](#) *ex post* izvješće o evaluaciji.

2. *Ex post* izvješće uključuje barem sljedeće:

- (a) opis događaja koji je pokrenuo elektroenergetsku krizu;
- (b) opis svih poduzetih mjera za sprečavanje krize, pripremanje za nju i njezino ublažavanje i procjenu njihove proporcionalnosti i djelotvornosti;
- (c) procjenu prekograničnog učinka poduzetih mjera;
- (d) izvještaj o pomoći koja se pripremala, neovisno o tome je li na koncu aktivirana, ili pružila susjednim [Ugovornim stranama](#) ili trećim zemljama ili koja je od njih primljena;
- (e) gospodarski učinak elektroenergetske krize i učinak poduzetih mjera na elektroenergetski sektor u mjeri u kojoj to omogućuju podatci dostupni u vrijeme procjene, a osobito količine neisporučene energije i razinu ručnog isključivanja potražnje (uključujući usporedbu između razine dobrovoljnog i prisilnog isključivanja potražnje);
- (f) razloge koji opravdavaju primjenu eventualnih netržišnih mjera;
- (g) sva moguća poboljšanja plana pripravnosti na rizike;
- (h) pregled mogućih poboljšanja razvoja mreže u slučajevima kada je nedovoljan razvoj mreže izazvao elektroenergetsku krizu ili joj je doprinio.

3. Ako procijene da su informacije iz *ex post* izvješća nedovoljne, [Koordinacijska skupina za sigurnost opskrbe](#) i [Tajništvo Energetske zajednice](#) mogu od predmetnog nadležnog tijela zatražiti dodatne informacije.

4. Predmetno nadležno tijelo podnosi rezultate *ex post* evaluacije na sastanku [Koordinacijske skupine za sigurnost opskrbe](#). Ti rezultati moraju biti odraženi u ažuriranim planovima pripravnosti na rizike.

Članak 18. **Praćenje**

1. Uz provođenje drugih zadataka utvrđenih ovom Uredbom, [Koordinacijska skupina za sigurnost opskrbe](#) raspravlja o:

- (a) rezultatima 10-godišnjeg plana razvoja elektroenergetske mreže koji priprema ENTSO za električnu energiju;
 - (b) usklađenosti planova pripravnosti na rizike koje su donijela nadležna tijela u skladu s postupkom iz članka 10.;
 - (c) rezultatima europske procjene adekvatnosti resursa koju provodi ENTSO za električnu energiju u skladu s navedenim u članku 23. stavku 4. Uredbe (EU) 2019/943;
 - (d) postignućima [Ugovornih strana](#) u području sigurnosti opskrbe električnom energijom uzimajući u obzir barem pokazatelje izračunate u okviru europske procjene adekvatnosti resursa, a to su očekivana količina neisporučene energije i očekivani gubitak opterećenja;
 - (e) rezultatima procjena sezonske adekvatnosti iz članka 9. stavka 2.;
 - (f) informacijama dobivenima od [Ugovornih strana](#) u skladu s člankom 7. stavkom 4.;
 - (g) rezultatima izvješća o *ex post* evaluaciji iz članka 17. stavka 4.;
 - (h) metodologiji za procjene kratkoročne adekvatnosti iz članka 8. Uredbe (EU) 2019/941;
 - (i) metodologiji za utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija iz članka 5. Uredbe (EU) 2019/941;
2. [Koordinacijska skupina za sigurnost opskrbe](#) može [Ugovornim stranama](#) i ENTSO-u za električnu energiju dati preporuke o pitanjima iz stavka 1.
3. [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) stalno prati mjere za sigurnost opskrbe električnom energijom i redovito o tome izvješćuje [Koordinacijsku skupinu za sigurnost opskrbe](#).
4. Do 1. rujna 2028. [Tajništvo Energetske zajednice](#), na temelju iskustva stečenog provedbom ove Uredbe, procjenjuje moguća sredstva za povećanje sigurnosti opskrbe električnom energijom na razini [Energetske zajednice](#) i podnosi izvješće [Ministarskom vijeću](#) o primjeni ove Uredbe, uključujući, prema potrebi, zakonodavne prijedloge za izmjenu ove Uredbe.

Članak 19.

Postupanje s povjerljivim informacijama

1. [Ugovorne strane](#) i nadležna tijela provode postupke iz ove Uredbe u skladu s primjenjivim pravilima, uključujući nacionalna pravila o postupanju s povjerljivim informacijama i postupcima. Ako zbog provedbe tih pravila ne dođe do otkrivanja informacija, među ostalim kao dio planova pripravnosti na rizike, [Ugovorna strana](#) ili tijelo mogu dostaviti nepovjerljiv sažetak tih informacija, a na zahtjev to moraju učiniti.
2. [Tajništvo Energetske zajednice](#), [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#), [Koordinacijska skupina za sigurnost opskrbe](#), ENTSO za električnu energiju, [Ugovorne strane](#), nadležna tijela, regulatorna tijela i druga relevantna tijela, subjekti ili osobe koji dobiju povjerljive informacije u skladu s ovom Uredbom moraju osigurati povjerljivost osjetljivih informacija.

POGLAVLJE VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 20.

Suradnja između Ugovornih strana i država članica

Ako [Ugovorne strane](#) i [države članice](#) surađuju u području sigurnosti opskrbe električnom energijom, takva suradnja može uključivati definiranje elektroenergetske krize, postupak

utvrđivanja elektroenergetskih kriznih scenarija i izradu plana pripravnosti na rizike kako bi se postiglo da se poduzetim mjerama ne ugrožava sigurnost opskrbe električnom energijom Ugovornih strana, država članica, Energetske zajednice ili Unije. U tom smislu Europska komisija i države članice mogu <...> sudjelovati u radu Koordinacijske skupine za sigurnost opskrbe u pogledu svih pitanja koja ih se tiču.

Članak 21.

Izuzeće

Sve dok Gruzija ne bude izravno povezana s drugom Ugovornom stranom, članak 6., članak 12. te stavci od 2. do 9. članka 15. ne primjenjuju se između Gruzije i drugih Ugovornih strana. Gruzija i relevantna druga Ugovorna strana mogu osmisliti, u suradnji sa Tajništvom Energetske zajednice, alternativne mjere i postupke u odnosu na one navedene u članku <...> 12. <...>, pod uvjetom da te alternativne mjere i postupci ne utječu na djelotvornu provedbu ove Uredbe među drugim Ugovornim stranama.

Članak 22.

Prijelazne odredbe do uspostave regionalnih koordinacijskih centara

<...>

Članak 23.

Stavljanje izvan snage

<...>

Članak 24.⁵

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu danom donošenja Odluke Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC [30. studenog 2021.] i upućena je Ugovornim stranama i institucijama Energetske zajednice.

Članak 2. Odluke 2021/13/MC-EnC

Rokovi prijenosa i provedbe

1. Svaka Ugovorna strana stavlja na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s [...] Uredbom (EU) 2019/941 do 31. prosinca 2023.
2. Nakon prijenosa, Ugovorne strane o tome odmah obavješćuju Tajništvo Energetske zajednice i Tajništvu Energetske zajednice dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Odluka.

⁵ Tekst naveden u članku 24. odgovara članku 7. Odluke Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC.

PRILOG I.

PREDLOŽAK PLANA PRIPRAVNOSTI NA RIZIKE

Sljedeći predložak ispunjava se na engleskom jeziku.

Opće informacije

- Naziv nadležnog tijela koje je odgovorno za pripremu ovog plana
- Ugovorne strane u regiji.

1. SAŽETAK SCENARIJA ELEKTROENERGETSKE KRIZE

Ukratko opišite elektroenergetske krizne scenarije utvrđene na regionalnoj i nacionalnoj razini u skladu s postupkom utvrđenim u člancima 6. i 7., uključujući opis pretpostavki koje su uzete u obzir.

2. ULOGE I ODGOVORNOSTI NADLEŽNOG TIJELA

Navedite ulogu i odgovornosti nadležnog tijela i tijela na koja su delegirani zadatci. Opišite koje su zadaće, ako takvih ima, delegirane drugim tijelima.

3. POSTUPCI I MJERE U ELEKTROENERGETSKOJ KRIZI

3.1. Nacionalni postupci i mjere

- (a) Opišite postupke kojih se treba pridržavati u slučajevima elektroenergetske krize, uključujući odgovarajuće planove za protok informacija;
- (b) Opišite preventivne i pripremne mjere;
- (c) Opišite mjere za ublažavanje elektroenergetskih kriza, osobito mjere na strani potražnje i na strani ponude, pri čemu treba navesti u kojim se okolnostima te mjere mogu upotrebljavati i koji su pokretači za svaku pojedinačnu mjeru; u slučajevima u kojima se razmatraju netržišne mjere, one moraju biti valjano obrazložene s obzirom na zahtjeve iz članka 16. i moraju biti u skladu s regionalnim i, kada je to primjenjivo, bilateralnim mjerama;
- (d) Pružite okvir za ručno smanjenje opterećenja u kojem se navodi pod kojim se okolnostima opterećenje treba rasporediti; navedite, u odnosu na javnu i osobnu sigurnost, koje kategorije korisnika električne energije imaju pravo na posebnu zaštitu od isključenja i obrazložite potrebu za tom zaštitom; navedite na koji način bi operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava trebali djelovati kako bi se smanjila potrošnja;
- (e) Opišite mehanizme koji se upotrebljavaju za obavještanje javnosti o elektroenergetskoj krizi.

3.2. Regionalni i bilateralni postupci i mjere

- (a) Opišite dogovorene mehanizme za suradnju unutar regije i za osiguravanje odgovarajuće koordinacije prije i tijekom elektroenergetske krize, uključujući postupak donošenja odluka u vezi s odgovarajućom reakcijom na regionalnoj razini;
- (b) Opišite sve dogovorene regionalne i bilateralne mjere, uključujući sve potrebne tehničke, pravne i financijske aranžmane za provedbu tih mjera. Pri opisu tih aranžmana pružite informacije o, među ostalim, maksimalnim količinama električne energiju koju treba isporučiti na regionalnoj ili bilateralnoj razini, pokretačima za pomoć i mogućnost traženja njezine suspenzije, načinu na koji će električna energija biti isporučena i odredbama o poštenoj naknadi troškova među Ugovornim stranama. Opišite nacionalne mjere potrebne za provedbu i primjenu dogovorenih regionalnih i bilateralnih mjera;
- (c) Opišite mehanizme koji postoje za suradnju i koordinaciju djelovanja prije i tijekom elektroenergetske krize s drugim Ugovornim stranama izvan regije i s trećim zemljama unutar odgovarajućeg sinkronog područja.

4. KRIZNI KOORDINATOR

Navedite tko je krizni koordinatorski i koja je njegova uloga. Navedite podatke za kontakt.

5. SAVJETOVANJA S DIONICIMA

U skladu s člankom 10. stavkom 1. opišite mehanizme korištene za savjetovanja koja su u svrhu izrade ovog plana provedena s:

- (a) relevantnim elektroenergetskim poduzećima i poduzećima koja se bave prirodnim plinom, uključujući relevantne proizvođače ili njihova predstavnička tijela;
- (b) relevantnim organizacijama koje predstavljaju interese neindustrijskih kupaca električne energije;
- (c) relevantnim organizacijama koje predstavljaju interese industrijskih kupaca električne energije;
- (d) regulatornim tijelima;
- (e) operatorima prijenosnih sustava;
- (f) relevantnim operatorima distribucijskih sustava.

6. TESTIRANJA ZA SITUACIJE IZVANREDNOG STANJA

- (a) Navedite vremenski plan za dvogodišnje regionalne (i, gdje je primjenjivo, nacionalne) simulacije reagiranja u realnom vremenu za elektroenergetske krize;
- (b) U skladu s člankom 12. stavkom 1. točkom (d) navedite dogovorene postupke i sudionike.

Za potrebe ažuriranja plana: ukratko opišite testiranja provedena nakon donošenja posljednjeg plana i glavne rezultate. Navedite koje su mjere donesene uslijed tih testiranja.
